

# V I I T O R U L

Apare o-dată pe săptămână.

Abonamentul pe an. . . . . 10 lei

Redactor, C. Alexandrescu.

Pentru învătătorii și preoții rurali 8 lei

— Se refuză scrisorile nefrancate. — Articolele nepublicate se aruncă —

## ȘCOLELE NOSTRE RURALE

Localele școlilor rurale, aceasta este cunoscut de toți, se găsesc în cea mai deplorabilă stare. Autoritățile comunale, cunoscute ca inapte și indolente, consideră școala ca un ec, fără cea mai mică importanță. Ele nu vor să știe și să aprecieze rolul școlii în stat, din contră o consideră ca un pariu al societății, ca un monstru al timpului. Zădarnic reclamă învățatorul: nimeni nu îl ascultă. Lui i se cere progres, dar cine îi dă atenție? Primarul? Sub-Prefectul? Dar și unul și altul fierb în același cazan!

Învățătorul cere aducerea copiilor la școală, primarul tace. Recurge la sub-prefect, acesta se supără, pentru că l'a descepat din tradiționala lui somnolență. Fulgerile lui Jupiter cad asupra apostolului luminei. Tote relele se îndreptează numai asupra lui, căci pe el nu îl crede nimeni. Și cine să dea credință școlii? Acel care abia a dat cu nasul prin ea? Ignorantul care nu pune nici un preț pe învățământul poporului? Sub-prefectul care și permite să insulte surugiesce și să amenințe cu destituirea pe învățător.

Cine?

Învățătorul rural este lasat în voia sorței. Nimeni nu îngrijesece de el. Părinții lui sunt vitregi. Protecțiunea îi lipsește. În loc ca școala să fie ajutată, dascălul este persecutat. Ori-ce s'ar petrece în comună, el este apostrofat, amenințat. Acțiunea lui este limitată între patru pereți umedi și în cercul cu totul restrâns al câtor-va elevi. Dreptul de reclamă lui îi este interzis. A îndrăsnit să ceară, urmează, ca consecință, depărțarea unui factor strein de atmosfera miasmatică a administrației locale. Causa și efectul cauzei.

Statul face sacrificii cu învățământul rural; administrația anihilează aceste sacrificii, grație nepăsării și puținului preț ce pune pe învățământul poporului rural. Legea instrucțiunii publice de la 1864 este clară în ceea ce privește atribuțiunile autorității comunale. Executatul-s'au ele? Nu, căci lipsesc factorii puterii executive.

Școalele au dat buni învățători, nenorocirea însă că ei se pierd în noianul intrigilor și persecuțiilor de tot soiul. Moralul i se nimicesce și din cum erau: bine preparați, activi, energici, devin molatici, inerți, nepăsători.

A cui e vina?

A acelor cari nu țin aprinsă

în ei flacăra dragostei de îndeplinirea datoriilor, adică a acelor care îi face să vegețeze într-o comună, lipsiți de orice sprijin moral și material.

Vom proba toate acestea.

## Intrunirea de la Școala

Membrii consiliului comunal disolvat, conform usului constituțional, și-au dat seama înaintea cetățenilor, în ziua de 26 Iunie, de modul cum s'a administrat comuna.

La această intrunire, la care au fost invitați și membrii comisiunii interimare, cu toate că n'a venit nici unul, spre a face observațiile ce vor crede de cuviință asupra administrațiunii fostului consiliu, a vorbit d-nu V. Dimitrescu, fostul primar, și în puține cuvinte a arătat modul cum și-a îndeplinit datoriile.

A spus că între foștii consilieri comunali a domnit o perfectă armonie, pentru-că toți aveau aceeași țintă: înflorirea și înfrumusețarea orașului. O anchetă, de alt-fel necesară, ar înlătura acușățiunile ce se aduc fostului consiliu și ar proba până la evidență că a lucrat numai în interesul orașului și că fondurile comunale au fost întrebuințate cum nu se poate mai bine.

Arată cum s'au făcut pavajele și trotuarele, cum s'au construit casele cari amenințau siguranța publică, prin ce mijloc a putut obține de la guvern 6000 lei necesarii la întreținerea pavajului după Strada-Mare, cum s'a făcut școala de fete, construită în



condițiuni igienice, și cu care s'a cheltuit 36,000 lei, cum s'a complectat personalul școlii de foto No. 2, cum s'a făcut capela de la cimitir, amenajamentul pădurei, casarma gardiștilor, cum s'a prevedut 4000 lei pentru captarea apelor de la Teiș, cum in cursul celor trei ani de când este primar a îmbunătățit iluminatul orașului și cât de bine au mers veniturile comunale căutate in regio.

Tote acestea fostul primar, V. Dimitrescu, le-a probat cu date și șifre necoastestate.

De la acestea a trecut la procesele comunei și probeaza prin câte ne-ajunsuri a trebuit să treaca până să câștige și să intre in posesia celor 300 pogone pământ cotropite de Colăneni, cum a câștigat procesul cu d-na Negoescu, pentru un loc din oborul de săptămână, și cum făcând toate acestea a lăsat comunei un capital de 35,000 lei la casa de consemnațiuni.

Dupe d-sa, chemat de alegători, s'a suit la tribună fostul ajutor de primar, Elie Angelescu, și vorbind asupra motivelor din raportul de dizolvare a arătat că nici o neglijență nu vede din partea disolvatului consiliu și că aici au ajuns lucrurile aci, cauza este că venind la putere un alt guvern, urma să vie cu funcționarii săi și să schimbe chiar instituțiunile electivă spre a face loc altora.

Cu procesul-verbal încheiat de d-nu casier general, probează că averea comunei a fost bine întrebuințată, că nici un ban n'a fost deurnat de la destinația lui, și că acei cari susțin alt-fel sunt nise calomniatori.

D-sa declară că nu mai primesc să intre in consiliu.

Cu aceste cuvinte s'a încheiat ședința ținută in prezența a 60 alegători și la care n'a luat parte nici un membru al comisiunei interimare.

## Sciri Locale

Diua de sf. Petru d-nu prefect al județului a sărbătorit-o cât se poate de solemn. In timpul zilei a distribuit premiile la copii, și seara a procurat orăgenilor un forte frumos bal.

S'a petrecut de minune.

D-nul și D-na Deșliu, cu o amabilitate și gentileță extremă, făceau fiecărui invitat onorurile cuvenite. Saloanele splendid iluminate, erau aranjate cu mult gust. Grădina iluminată cu lămpișo Veneto, sorvia ca loc de repaus al dansatorilor și de întreținere al invitaților mai in vârstă.

Musica regimentului de dorobanți și butorii dilectau și pe unii și pe alții. S'a dansat până la orile 3 noaptea, dupo care a avut loc un copios supu, la care au luat parte intimii familiei d-lui Deșliu și mulți dintre invitați.

D-nu general Florescu, general Vlădescu, colonel Comanescu, maior Gheorghel, maior Pega, familiile d-lor, E-năchifa Văcărescu, D. Florescu, Olănescu, Ciulea, Lărescu, Iulian, Dumitropolu, Stărotescu, Dr. Demetrescu, Zoiadi, Condurșeanu, Dr. Spiroiu, Tiglineanu, Andronescu, capitan Vlădescu, Stenatiu, Dr. Cristescu, Rădescu, Rucăreanu, Bucșeneanu, Elie Angelescu, Eremia, Mihai Popescu, Ștefan Panaitescu, etc., au luat parte la această mult prețuită petrecere.

Printre dansatori am observat pe d-nii D. Metaxa, președintele tribunalului, capitan Vlădescu, capitan Brătiann, N. Rucăreanu, locotenenții Șerbănescu și Angelescu, etc.

La supu s'au ridicat mai multe toast de d-nii Deșliu, general Florescu, general Vlădescu, I. Ciulea, Olănescu, I. Zoiadi, V. Dumitropolu.



In diua de 26 Iunie la orele 2 p. m. înainte chiar d'a veni o picătură de plbe, a cădut asupra Târgoviștei o grindină înspăimântătoare. Bucăți de piatră de diferite forme și mărimi, unele au cântărit între 30-40 grame, au cădut in curs de 6 minute. S'au spart peste 5000 geamuri mari și mici și s'a făcut o pagubă aproximativ de 12,000 lei. La unele ferestre n'a rămas nici bucățică din geam. Forma pietrei era cu totul extra-ordinară.

Grânele, pe unde a cădut, au fost distruse cu desăvârșire. Au suferit in mod îngrozitor comunele Văcărești, Băleni, Cornățelu, Cojasca. Piatra a spart și acoperișurile dupe case.



Sinucis.—Sergentul furier Capengu de la herghelia Nucetu s'a sinucis in diua de 23 Iunie, ora 10 și 10 minute a. m. chiar in cancelaria hergheliei.

Motivele sinuciderii nu sunt cunoscute, se știe însă că era mult persecutat de sergentul major.

Dilele și le-a curmat cu o carabina soldășească. Olonșul îndreptat in partea stânga a străbătut ambii pulmoni și a eșit prin partea de sus a omoplatului drept.



Conoscințele beșiei.—Mai mulți lucrători din plaiuri, acest județ, plecaseră in Ilfov la munca câmpului. In seara de 25 Iunie poposiseră in marginea Târgoviștei la cărciuma d-lui V. Dimitrescu.

D'aci au cumpărat pește sărat și alto merindo spre a cina. In timpul când se aflau la masă pe iarba in marginea șoselei, sosese două poștalișo încreate cu mai mulți bărbați și femei.

Unul din lucrători, cel mai in vârstă, tușese. Femeile au luat această drept insultă și d'aci încep ocările.

Să se știe că femeile veniau de la târgul Băleni unde împreună cu bărbații lor bătuseră cam mult.

La aceste insulte un lucrător răpănile. Atât a trebuit bărbaților chefuiți, să și dea nero de zapci și să ia la bătaie pe lucrători. Unul dintre țerani cărpescu căto-va palmo d-lui zapciu, l trântese puțin și in căto-va minute nu se vedea in mijlocul șoselei de căt o grămadă de bărbați și femei, trăgându unii din părul altora, sgârșindu-se cu o sălbaticie îngrozitoare și mușcându-se ca căinii turbați.

Primul act se termină spre a da loc altuia și mai barbar.

In căto-va secunde se scot lemnele și scândurile de la poștalișo și lupta începe din nou. Țeranii se apără căt-va timp contra loviturilor, dar vedându că nu e de glumă pun și ei mâna pe cionoge.

Nimeni nu s'areca să îi scape, căci lupta era îngrozitoare și fie-care se temea.

Țeranii fug. Agresorii pun mâna pe un țeran, care era cel mai rău lovit, l suie in poștalion și acolo femeile, patru la număr, l bate, l sgârșie, l rupe părul, l bagă degetele pe gât, până ce vedea că nu mai dz semne de viață.

Satisfăcute l trântese in șosea lângă un puf. Nenorocitul nu mai avea puterea nici să ceară ajutor. A doua și a fost transportat la spital, fără nici o cunoscință, împreună cu un alt muncitor, și a treia și a înecată din viață. La autopsio s'a constatat șleilo și șlelo cu desăvârșire sfârșamate.

D-nu procuror imediat s'a transportat la lașă locului, a făcut cercetările cuvenite, a pus mâna pe făptuitori și astăzi instrucția și urmează cursul.



Alt cas.—D-nu V. Dimitrescu, la cărciuma cărnii s'au întâmplat cele ce



...mai sus, are o fabrică de gaz  
...ceea mai mare parte din timpul  
...și alte case în strada cea mai fre-  
...din oraș. În intervalul de la  
...2—6 p. m., pe când d-na se afla  
...d-nu procuror la domiciliul său de  
...fabrică, spre a cerceta pe autorii  
...dnei, doi tâlhari, un copil de 16 ani  
...cu numele Iordache Zugravu, s'au  
...produs în casa sa din centrul orașului,  
...fără să fie simțiți de cine-va, i-au  
...part casa de fer și i-au furat bonuri,  
...polițe și bani în valoare de 20,000 lei.

Dupe multe cercetări, costiunea de  
...pargero fiind foarte complicată, autorii  
...sunt descoperiți, grație întemplerii  
...energice d-lui polițaiu.

Până azi s'au găsit polițe, bonuri și  
...bani în valoare de 10,000 lei. Sperăm  
...să se va descoperi și cea laltă sumă.



**Distribuirea premiilor.** — Distribuția  
...premiilor la gimnaziul nostru și  
...școlile primare de ambele sexe, a avut  
...loc în ziua de 29 Iunie, așa după cum  
...se prevedea în ordinul ministerei in-  
...strucțiunii.

Impărțirea premiilor a avut loc la  
...fiecare școală în parte.

D-nu prefect a asistat la toate școlile  
...și singur a dat premiile elevilor me-  
...rituși. La fiecare școală a ținut câte  
...un discurs improvisat prin care făcea  
...apel la junimea studioasă d'a se conduce,  
...ca care nu va lua locul, pe calea bi-  
...belni și a respectului către legile și in-  
...teresele țării.

Au remarcat, o marturisim cu plăcere,  
...cuvintele d-lui Deplin: „Nu uitați  
...prezidenții străbunilor noștri. Creșteți în  
...percepțiile evanghelice“.

Aceste cuvinte au pătruns adânc în  
...inimile auditorilor bine credincioși, cari  
...ved din și în și nu școlii ei familia-  
...ră, sau mai bine neglijă, educațiunea  
...religioasă a copilului, singura care îi  
...înălță moralul.

Asupra educațiunii religioase familia-  
...re trebui să persiste mai mult, acestu  
...fiind exclusiv rolul ei. Profesorul dupe  
...catedra din acest punct de vedere nu  
...poate face atât cât părinții în familie.  
...Dacă se neglije educațiunea religioasă,  
...învățătura nu este culpabil într-o nimie.



D-nii Teodor Andronescu, C. Danes-  
...cu, Alex. Stanciu, Ștefan Panaitescu,  
...Stoica Dudau, preotul Dnda și Nică  
...Pr. Manole, au fost aleși ca delegați la  
...colagiul II de comună ca să voteze în  
...locul alegătorilor indirecți.



**Pentru d-nu inginer al județului.** — Din  
...tribunalul Ragu ni se comunică urma-  
...toarele:

„Abuzurile ce se petrec în corpul  
...uman cu facerea șoselelor sunt revol-  
...tătoare.“

„Picherii puțin competiți în ale me-  
...seriei lor, uniți cu primarii și notarii  
...comunelor, nu fac uici o măsurătoare de  
...șosea și locuitorii lucrează aiurea fără  
...nici o regulă.“

„Se fac malțime de gheșeturi.“

„Picherii petrec prin păduri, spăr-  
...gând ălele și urciorele golite de băutura.“

„Locuitorii mării cu poșite, pădurarii  
...statului, cărciumarii, sunt scutiți defi-  
...nitiv de lucrul șoselei.“

„Faceți atout asupra acestor lucruri  
...pe d-nu inginer-șef, și l rugați să ia  
...seama că multe gheșeturi se potrec cu  
...lucrul șoselelor.“

**Discursul rostit de d-nu D. P.  
Condurățeanu, directorul școlii de  
băieți No. 2 din Târgoviște, în ziua  
de 29 Iunie, cu ocaziunea  
distribuirii premiilor.**

*Domnule Prefect,*

*Domnule reprezentant al comunei,*

*Onorabil auditoriu,*

Asta-și pentru școlă este uua  
din zilele cele mai importante de  
peste an, fiind-că este ziua, în  
care se recomponsoază moritelo  
și munea școlarului, ziua, în care  
profesorul, părintele și autoritatea  
comunala pot sta mai mult de  
vorba despre ale școlii.

Dupe cum este organizat invē-  
țământul nostru primar în țoră—  
căci de el ne este mai mult vorba  
aci—este mare trebuință ca acești  
trei agenți ai învățământului pu-  
blic: părintele, profesorul și au-  
toritatea locală să fie cel puțin o  
dată pe an față în față. Și pentru  
ca să pot fi mai bine înțeles, vă  
rog să bine-voiți a 'mi permite  
să dezvolt această temă.

Pentru ca școlă să pōta face  
din copil un bun cetățean, folo-  
sitor și lui însuși și familiei lui  
și societății, trebuie creșcut și in-  
struit din trei puncte de vedere:  
și fizic și moral și intelectual.

Scim că corpul este locașul sa-  
fletului. Deci noi, agenții educa-  
țiunii naționale: părintele, pro-  
fesorul și autoritatea comunala,  
să ne ocupăm întâiu de corp,  
adică de educațiunea fizică a co-  
pilului.

În adevăr, când voim să avem  
o mobilă frumoasă și bogată, luxosă,  
scumpă și în același timp și fo-

lositoare, ôre—inainte de a ne  
băga mâna în pungă ca să ne o  
procurăm—de ce trebuie să ne  
îngrijim mai întâiu? Positiv, că  
col d'întăiu luoru, la care trebuie  
să eugotăm, mai înainte de a ne  
procura mobila, este casa, este  
locașul în care vrem să o insta-  
lăm; căci, când casa n'are sco-  
poriș bun și plouă într'ônsă, când  
pereții sunt umeși și plini de  
mucegaiu, în fine când locașul  
în care vrem să aședăm mobila  
este șubred și neingrijit, în ce  
hal trebuie să ajungă mobila nô-  
tră mai curând sau mai târziu,  
dacă am aședa-o în el așa cum se  
găsese.

Tot ast-fel și în privința odu-  
cațiunii: nu pōta mobila s'aflo-  
toască, adică: întoligoșă, voința,  
sensibilitatea și tôta celo-laltă să fa-  
cultăți sufletosei să fie agoră,  
vie și plină de energie și cla-  
ritate, când corpul omului este  
molatic și bolnăvicios, când odu-  
cațiunea fizică este neingrijită.  
„Mens sana in corpore sano“, d'ico  
un proverb latin. Minte sănătoasă  
în corp sănătos.

Ca să putem face un copil să  
dovină om sănătos și robust și  
să și pōta păstra tôte membrele  
salo intacte și vigoșose, este ne-  
cesar să îngrijim, ca copilul să  
aibă mai multe lucruri impor-  
tante la îndemână în cursul ôțței  
salo celei fragețe. În casa părin-  
tească, în camera unde dorme, la  
școlă, în sala unde învață, poste  
tot în fine unde șado și umblă,  
să înôte necontentit într'un aer  
curat și sănătos, fiind-că aerul  
este principiul vieții, fapt de care  
nimeni n'ar putea trăi. Aerul  
prin plămâni dă culorea cea fru-  
mōsă sângolui; aerul dă rimonoula  
feței, vioiciunea, veselia și surisul  
omului. Lipsa de aer și mai ales  
de aer liber îl face pe om pōar,  
ofilit și palid, ca pe o plantă,  
ce creșce în întunerece și care este  
lipsită de aer și lumină.

Afară de aer 'i mai trebuie co-  
pilului îmbrăcăminte și încălță-  
minte, o curățenie osemplară a  
corpului și a hainelor, un nutri-



ment substanțial și bun și mai presus de orice apă curată.

Din cele șase, se vede că la educațiunea fizică a copilului, ia parte și autoritatea comunală, căci ea îngrijește de localul școlii, ca să fie mare, spațios, bine luminat, bine aerisit și ferit de focare de infecțiune și miasme, dotat cu apă curată, căldură la timp și cu aparate gimnastice; iau parte și părinții, căci ei sunt, cari dau copilului îmbrăcămintea, încălțăminte, nutrimentele, curățenia și locuința; iau în fine parte și profesorii, fiind-că ei sunt chemați a povățui pe copii pe calea cea dreaptă și bună, fie fizică, fie morală.

În ce privește educațiunea morală, ea este într'un mod natural și foarte strâns încredințată numai părinților și profesorilor și mai ales părinților. În adevăr, de la leagăn și până la etatea majoră a copilului neconținut părintele și mai ales mama este și trebuie să fie Mentorul copilului pe calea vieții.

În natura omenească cei mai mulți pedagogi și filosofi recunosc că este o aplicare fatală către *etc.* „Să depărtăm răul din inimile copiilor, dice un pedagog; dar tot-d'a-una să ne silim a introduce binele în locul lui.“ Profesorul nu poate face singur aceasta fără concursul părintelui, dar nici părintele nu poate singur fără profesor. Numai amândoi uniți vor face opera completă și numai amândoi; căci și unul și altul trebuie să povățuească pe copil a se feri de lenă și a fi activ, a fi exact la împlinirea datoriilor, a și păstra hainele, încălțăminte, corpul și diferitele sale obiecte în cea mai perfectă ordine și curățenie; și unul și altul trebuie să îl povățuiască a fi sincer, amabil și enevincios, a fi supus și ascultător; în fine și unul și altul trebuie să îndemne pe copil a nu fi ușurel, egoist și vanitos; a nu fi îndărătnic, ambițios și mândru; a nu fi lacom, avar și invidios; în fine a nu fi mincinos, rău și

erud. „Dacă instrucțiunea n'ar avea alt scop de cât d'a forma oameni pentru litere și științe, dacă ea s'ar mărgini în a și face numai abili, elocinți și îndemnațeci pentru afacerile lor; dacă, cu un cuvânt, cultivând spiritul, ar neglija d'a înobiliza și inima, opera sa ar fi foarte necompletă și problematică, dice un pedagog.“ Concursul reciproc al părintelui către profesor și al profesorului către părinte este deci indispensabil în materie de educațiune fizică, ca și morală. Fără concursul unuia, opera celui-alt este aproape necompletă, ca să nu știe pe jumătate.

Cât despre educațiunea intelectuală, ea este încredințată aproape absolut numai profesorului.

Despre modul cum profesorii acestei școle și-au împlinit datoriile lor de apostoli ai cultorei noastre naționale, las la aprecierea d-vostre, d-le prefect și d-le reprezentant al comunei, cari cu o deosebită râvnă și urmărit d'aproape mersul învățământului din această urbe în cursul examenelor generale; las asemenea la aprecierea onorabilelor comisii de examinare, cari anul acesta au fost compuse din cele mai onorabile persoane din oraș și cari au frecventat regulat examenele, ce s'au ținut la această școală.

Vă rog însă să mi permiteți să mărturisesc solemn că din partea onorabilei primării locale anul acesta ca și anii trecuți am avut tot concursul putincios; tot astfel și din partea d-lor părinți, bine înțeles cu oarecari mici excepțiuni.

Ca să vă faceți o idee și mai completă de mersul acestei școle în cursul anului școlar ce expiră, permiteți-mi acum să fac o scurtă dare de seamă.

La începutul anului școlar s'au înscris în această școală 159 elevi, adică: 54 în cl. I, 39 în cl. II, 38 în cl. III și 28 în cl. IV.

Din aceștia s'au retras din diferite cauze 22, adică: 6 din cl. I, 8 din clasa II, 5 din cl. III și 3 din cl. IV.

Au urmat până la finele anul 137 elevi, adică: 48 în cl. I, 31 în clasa II, 33 în cl. III și 25 în cl. IV.

Din aceștia s'au promovat 10 elevi, adică: 36 din cl. I în cl. II, 21 din cl. II în cl. III, 24 din cl. III în cl. IV și 19 din cl. IV au absolvit cursul primar și vreau a lua atestata.

În fine 37 s'au lăsat repotați, adică: 12 în cl. I, 10 în cl. II, 9 în cl. III și 6 în clasa IV.

Pentru încurajarea meritului elevilor silitori și cu bună purtare s'au dat acestei școle mai multe cărți și obiecte de către diferite persoane și autorități. Astfel: din partea onorabilului minister al cultelor și instrucțiunii publice s'au primit 25 esemplare; din partea onorabilei primării s'au primit asemenea 2 compasuri, 69 cărți și caligrafii; din partea onorabilului comitet permanent s'au primit asemenea mai multe cărți, caligrafii și hărți în valoare totală de 40 lei noi; d-nii Costic Olănescu, Brăttescu, Deșliu, prefectul județului, Constantin Petroianu, deputat, colonel Gorjau Nae Marincescu și Samuel Iosinca au oferit cărți, hărți și caligrafii pentru premii elevilor din această școală, pentru care exprimă profunda mea mulțumire în numele școlii tuturor onorabililor autorități și persoane cari avuseser onoarea a le cita mai sus, pentru această laudabilă ofrandă.

Terminând să dicom cu toții Trăiască M.M. L.L. Regalei Reginei, patronii și protectorii învățământului!

Trăiască România!

Director, D. P. Coadunător

**De vânzare** casele și grădina cu teatru din Târgoviște, fostă proprietatea Pașacov. Doritorii se vor adresa:

Grigore Mihăescu.

Comisariat.

